

BOŽIE POVOLANIE: JEHO ZMYSEL A NAČASOVANIE

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Ezd 7,10; Neh 2,5.7.8; 7,27.28; Dan 9,24.25; Dan 8,13.14; Rim 8,28–30; 2Moj 4,10–12

ZÁKLADNÝ TEXT

Nech je zvelebený Hospodin, Boh našich otcov, ktorý vnukol kráľovi do srdca, aby okrášlil Hospodinov dom v Jeruzaleme. (Ezd 7,27)

Ako Boh povoláva jednotlivcov? Dáva každému človeku konkrétnu úlohu? Existujú nejaké kritériá, ktoré daného človeka kvalifikujú na dané poslanie viac než iného? Sú tieto kritériá odlišné z pohľadu Boha a z pohľadu ľudí?

Mnohí z nás by pravdepodobne na posledné dve otázky odpovedali: Áno. Niektorých ľudí si Boh pripravuje – prostredníctvom vzdelávania alebo skúsenosti – na vykonanie konkrétneho diela. Inokedy si Boh vyberá ľudí pre nejakú službu jednoducho preto, že sú ochotní, pokorní a majú kajúcne srdce. Ale odpoveď na otázku, či Boh dáva každému človeku konkrétnu úlohu, nemusí byť jednoduchá. Niektorí z nás počuli jasné volanie, iní nie. Okrem toho, nemusí byť vždy jasné, do čoho nás Boh povoláva. V Biblii však nachádzame mnoho príbehov ľudí, ktorých si Boh vybral na vykonanie konkrétnej úlohy.

Je zaujímavé, že Ezdráš aj Nehemiáš boli povolani naplniť presne stanovenú úlohu – znovu vybudovať to, čo ležalo v ruinách. Takáto obnova si však vyžadovala rôzne prístupy. Obaja mali viesť Izraelitov späť do Jeruzalema a povzbudiť ich, aby obnovili chrám a mesto. Zároveň však mali ľudí učiť o Bohu a priviesť ich k odovzdaniu sa Najvyššiemu. Ezdráš a Nehemiáš teda viedli ľudí nielen k obnove chrámu a mesta, ale aj k obnove vzťahu s Bohom.

POVOLANIE EZDRÁŠA A NEHEMIÁŠA

Ezdráš si totiž zaumienil skúmať Hospodinov zákon, plniť ho a učiť izraelský ľud ustanovenia a právne predpisy. (Ezd 7,10)

⁵Kráľovi som povedal: Ak sa to kráľovi páči a ak je ti tvoj služobník milý, pošli ma do Judska, do mesta, kde sú hroby mojich otcov, aby som ho vybudoval. ... ⁷Ak to kráľ pokladá za dobré, nech mi dajú odporúčajúce listy... ⁸Kráľ mi vyhovel, lebo dobrotivá ruka môjho Boha bola nado mnou. (Neh 2,5.7.8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Dalo by sa povedať, že Boh si vyvolil Ezdráša hneď z niekoľkých dôvodov: (1) bol ochotný ísť; (2) mal predpoklady byť dobrým vodcom a (3) bol skúseným učiteľom a znalcom zákona. Samozrejme, mohli by sme nájsť aj ďalšie dôvody. V Písme však nachádzame jeden dôležitý text, ktorý pravdepodobne najlepšie ukazuje, prečo bol danou úlohou poverený práve Ezdráš.

Uvažuj o texte Ezdráš 7,10. Ako rozumieš slovám, že Ezdráš si „zaumienil“ skúmať Hospodinov zákon a plniť ho?

Slovo „zaumienil si“ znie v hebrejčine *kun* a dalo by sa preložiť ako „pripraviť, položiť, byť pevný, ustanoviť, byť stály alebo spoľahlivý“. Ozajstný význam tohto výroku by teda mohol byť, že Ezdráš si „pevne určil v srdci“ alebo „dal si za cieľ“ hľadať Boha (Roháček prekladá „usta[no]vil svoje srdce“). Nešlo teda o to, žeby si dal za cieľ venovať päť minút denne štúdiu Písma a potom sa k tomu z času na čas dostal. On si to položil na srdce, dal si to ako cieľ, pevne sa pre to rozhodol, podobne ako urobil Daniel svoje dôležité rozhodnutia v Babylone. Po príchode do Jeruzalema ukazoval, čo to znamená byť odovzdaný Bohu. Z kontextu sa dozvedáme, že Nehemiáš prišiel do Jeruzalema až trinásť rokov po Ezdrášovi. Ezdráš sa celé toto obdobie naplno venoval tomu, pre čo sa rozhodol.

Uvažuj znova o texte prvých dvoch kapitol knihy Nehemiáš. Ako rozumieš dôvodom, pre ktoré si Hospodin vyvolil Nehemiáša?

Nehemiášovo srdce horelo pre Boha a pre národ. Prežíval starosti a trápil sa, keď sa dozvedel, že práce v Jeruzaleme sa zastavili. Nehemiáš mal v sebe nadšenie pre danú vec a podobne ako Ezdráš sa dobrovoľne rozhodol konať. Dalo by sa povedať, že niekedy Boh povoláva ľudí, ktorí sú svojím povolaním zaskočení a hľadajú dôvody, prečo danú úlohu splniť nemôžu (spomeňme aspoň Mojžiša, Jeremiáša alebo Jonáša). Ezdráš a Nehemiáš však patria do úplne inej skupiny – prosili Boha, aby ich pripravil na uskutočnenie konkrétneho poslania, ktoré chceli pre neho vykonať.

Boh odpovedal na ich modlitby a túžby kladne. Je to veľmi dôležité zistenie. Niekedy totiž môžeme prísť k mylnému záveru, že keď po nejakej konkrétnej úlohe túžime, určite to nie je od Boha, pretože Boh nám dáva len náročné úlohy, ktoré nechceme vykonať. Ale ak kráčame s Bohom, práve on do nás môže vložiť túžbu vykonať určité poslanie. Boh chce, aby sme boli zapálení pre to, čo pre neho konáme.

APLIKÁCIA

■ **Máš skúsenosť s tým, že ťa Boh poveril konať niečo, pre čo horelo tvoje srdce a čo si túžil konať? Ako sa to prejavilo?**

PROROCKÉ NAČASOVANIE I: NÁDEJ NA PRÍCHOD MESIÁŠA

²⁷Nech je zvelebený Hospodin, Boh našich otcov, ktorý vnukol kráľovi do srdca, aby okrášlil Hospodinov dom v Jeruzaleme ²⁸a naklonil ku mne milosť kráľa, jeho radcov a všetkých mocných kniežat kráľa. Ja teda, posilnený rukou Hospodina, svojho Boha, ktorá bola nado mnou, zhromaždil som popredných z Izraela, aby išli so mnou. (Ezd 7,27.28)

²⁴Sedemdesiat týždňov je vymerané vzhľadom na tvoj ľud a na mesto tvojej svätosti, uzavrieť prestúpenie a zapečatiť hriech, pokryť nepravosť a priviesť spravodlivosť vekov, zapečatiť videnie i proroctvo proroka a pomazať svätýňu svätých. ²⁵A vedz a rozumej, že odkedy vyjde slovo navrátiť Izraela a vystaviť Jeruzalem až po pomazaného vojvodu, bude sedem týždňov, a šesťdesiatdva týždňov, a zase bude vystavená ulica i priekopa, a to sa bude diať v úzkosti časov. (Dan 9,24.25)

V prvej lekcii tohto štvrťroka sme hovorili o tom, ako Boh povolal Zerubbábelu (okolo roku 538 pred Kr.) a Ezdráša (457 pred Kr.) a ako im zveril mimoriadne poslanie. V druhej lekcii sme uvažovali o povolaní Nehemiáša (444 pred Kr.). Je dôležité uvedomiť si, že tieto povolania sa diali v súlade s Božím „predzvedením“, teda skutočnosťou, že Boh pozná, čo sa bude diať. Boh napríklad Zerubbábelu viedol k tomu, aby uskutočnil konkrétne kroky v reakcii na koniec sedemdesiatročného obdobia v zajatí, o ktorom prorokoval Jeremiáš.

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Kedy Boh povolal Ezdráša do služby? Bolo to v roku 457 pred Kr., teda presne v tom istom roku, v ktorom kráľ Artaxerxes vydal dekrét o návrate zajatcov. Tento rok je dôležitý pre proroctvo zaznamenané v texte Daniel 9,24–27.

U Daniela 9,25 Gabriel hovorí prorokovi: „Odkedy vyjde slovo navrátiť Izraela a vystaviť Jeruzalem až po pomazaného vojvodu, bude sedem týždňov, a šesťdesiatdva týždňov.“ (Roh.) Posledný týždeň tohto proroctva sa spomína vo verši 27. Keďže jeden týždeň zahŕňa sedem dní, tak aj prorocký týždeň pozostáva zo siedmich rokov (4Moj 14,34; Ezech 4,5.6). Toto proroctvo teda hovorí o sedemdesiatich týždňoch, čo predstavuje štyristodeväťdesiat rokov. Potrebujeme teda najst' odpoveď na otázku, odkedy máme počítať začiatok proroctva o sedemdesiatich týždňoch. V texte sa hovorí, že toto obdobie sa začne od vydania dekrétu o navrátení Izraelitov a vystavení Jeruzalema. Celkovo boli v priebehu času vydané tri takéto dekréty. Kýros, Dárius aj Artaxerxes vydali príkaz o obnove. Ale len dekrét kráľa Artaxerxa v sebe zahŕňa obnovu samotného Jeruzalema a iba tento dekrét je spojený s oslavou Boha za jeho zásah (Ezd 7,27.28).

Začiatok proroctva o sedemdesiatich týždňoch počítame od roku 457 pred Kr., teda od siedmeho roku vlády kráľa Artaxerxa I., ako sa o tom hovorí v texte Ezd 7,7–26. A keďže rok 457 pred Kr. je aj začiatkom proroctva o 2 300 večeroch a ránach z Daniela 8,14 (viac v zajtrajšej lekcii), vydanie tohto dekrétu je začiatkom pre obe proroctvá. Proroctvo o sedemdesiatich týždňoch sa končí v roku 34 po Kr., teda v čase, keď mohutnelo hlásanie evanjelia a rozšírilo sa aj k pohonom (toto obdobie ohraničujeme začiatkom prenasledovania ranej cirkvi a mučeníckou smrťou Štefana). Stred posledného týždňa tak pripadá na rok 31 po Kr., kedy Kristus zomrel na kríži.

- Služba Ezdráša bola len prvou etapou veľkého Božieho plánu, ktorý mal vyvrcholiť príchodom a službou samotného Spasiteľa. Ako vnímaš svoju úlohu v Božom pláne? Akú úlohu v ňom zohrávaš ty a akú Ježiš?

APLIKÁCIA

PROROCKÉ NAČASOVANIE II: SEDEMDESIAT TÝŽDŇOV A 2 300 VEČEROV A RÁN

¹³Vtedy som počul hovoriť jedného svätého. Iný svätý sa pýtal toho, ktorý hovoril: Dokedy bude platiť to videnie o ustavičnej obete, o pustošiacej vzbure a o vydaní svätyne, po ktorej šliape vojsko? ¹⁴Odpovedal: Až keď prejde dvetisícristo večerov a rán, bude svätyňa opäť obnovená. (Dan 8,13,14)

Sedemdesiat týždňov je vymerané vzhľadom na tvoj ľud a na mesto tvojej svätosti, uzavrieť prestúpenie a zapečatiť hriech, pokryť nepravosť a priviesť spravodlivosť vekov, zapečatiť videnie i proroctvo proroka a pomazať svätyňu svätých. (Dan 9,24)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Informácie, ktoré sa dozvedáme z knihy Ezdráš, dopĺňajú chýbajúce kúsky prorockých predpovedí, ktoré sa nachádzajú v knihe Daniel. Ide najmä o odpoveď na otázku, od ktorej historickej udalosti máme začať počítať prorocký čas týkajúci sa hlavných aspektov Kristovej služby a jeho diela pre nás.

Slovo „stanovených“, ktoré sa nachádza v Dan 9,24 v spojení „sedemdesiat týždňov je stanovených pre tvoj ľud“ znamená doslova „odrezaných“ či „vymeraných“. Hoci toto slovo sa nikde inde v Biblii nenachádza, môžeme ho nájsť v židovskej literatúre, kde má význam: „oddeliť“ alebo „odkrojiť“ z niečoho dlhšieho. Keďže Daniel 8 predstavuje proroctvo týkajúce sa 2 300 rokov, o ktorého začiatku sa však u Daniela 8 nehovorí, logicky môžeme predpokladať, že keď sa v nasledujúcej kapitole (Daniel 9) hovorí o 490 rokoch (sedemdesiatich týždňoch) ako o „odkrojených“ alebo „odrezaných“, môžu byť takto „oddelené“ len od 2 300 prorockých dní (rokov) spomínaných v predchádzajúcej kapitole. Veď odkiaľ by mohol byť tento časový úsek „oddelený“, ak nie on iného, dlhšieho časového proroctva.

Prečítaj si kapitolu Daniel 8. Ktorá časť tohto proroctva nebola v texte vysvetlená? Uvažuj hlavne o veršoch Dan 8,14.26.27. Ako im rozumieš?

Existuje mnoho dôvodov, prečo môžeme predpokladať, že proroctvo o sedemdesiatich týždňoch (Dan 9,24–27) a proroctvo o 2 300 večeroch a ránoch (Dan 8,14) patria k sebe a súvisia spolu: (1) Obe sú časovými proroctvami; (2) spája ich použitie špecifických výrazov „videnie“ a „porozumenie“ (pozri Dan 8,26.27 a 9,23); (3) výklady oboch proroctiev prináša Gabriel (pozri Dan 8,16 a 9,21); (4) jediná časť videnia z Daniela 8, ktorá v danej kapitole nie je vysvetlená, je časť o 2 300 večeroch a ránoch z Dan 8,14; (5) kým Daniel 8 obsahuje videnie a jeho čiastočný výklad, u Daniela 9 sa nachádza len jediný výklad – a to práve časti o 2 300 večeroch a ránoch z Daniela 8,14, teda len tej časti, ktorej Daniel nerozumel (pozri Dan 8,27).

APLIKÁCIA

■ **Je pozoruhodné, ako rôzni autori pod vedením Svätého Ducha zahrnuli do svojich textov informácie, ktoré sú potrebné na vytvorenie celkového obrazu udalostí opisujúcich nielen minulosť, ale aj čas konca. Ako toto poznanie ovplyvňuje tvoje vnímanie Písma a Božej snahy sprostredkovať nám všetky dôležité informácie na pochopenie jeho plánov?**

BOŽIE VYVOLENIE

²⁸Vieme, že všetky veci slúžia na dobro tým, čo milujú Boha, ktorí sú povolani podľa jeho predsavzatia. ²⁹Lebo ktorých vopred poznal, tých aj predurčil, aby boli podobní obrazu jeho Syna, aby on bol prvorodený medzi mnohými bratmi. ³⁰A tých, čo predurčil, tých aj povolal, a tých, čo povolal, tých aj ospravedlnil, a ktorých ospravedlnil, tých aj oslávil. (Rim 8,28–30)

V súvislosti s Božím konaním je veľmi zaujímavá otázka, ako a prečo si Boh niekoho vyvolí (vyberie) na nejakú konkrétnu úlohu. Existuje mnoho pohľadov na to, čo vlastne vyvolenie znamená. Čo o tejto téme hovorí Biblia?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Uvažuj o texte Rim 8,28–30. Čo tento text hovorí o Božom povolaní? Pokús sa vlastnými slovami zhrnúť hlavné poslanstvo týchto veršov.

V tomto texte sa veľmi jasne hovorí, že Boh predurčil ľudí, aby sa podobali obrazu jeho Syna. Nehovorí sa tu, že by niektorých predurčil na spasenie a iných na zatratenie a že v tejto otázke nemáme na výber. Inými slovami, vyvolenie sa týka toho, aby sme boli premenení. Boh túži, aby sme boli zmenení a aby sa v našich životoch zrkadlil obraz Božieho Syna. Táto premena je zaslúbená vo verši 30, v ktorom Pavol ako autor uvádza, že tých, ktorých Boh povolal, tých aj ospravedlnil (Boh nás robí spravodlivými) a oslávil (posvätil). Nie sme teda ponechaní na to, aby sme my sami nejako menili seba, ale samotný Boh zaslubuje, že túto premenu urobí svojou mocou.

Prečítaj si text Rimanom 9. O akom vyvolení alebo Božom povolaní sa hovorí v tejto kapitole?

V Rimanom 9 Pavol hovorí o Božom vyvolení pre konkrétnu úlohu. Izraeliti boli vyvolení, aby svetu priniesli dobrú správu o Bohu. Slová „Jákoba som miloval, ale Ězava som nenávidel,“ (Rim 9,13; pozri aj Mal 1,2.3) sa často nesprávne vykladajú v tom zmysle, že Boh miloval len jedného z bratov. Ale kontext tejto pasáže dáva danému textu úplne iný význam. Pavol hovorí, že Jákob bol vyvolený, ale Ězav nie. Čo bolo zmyslom Jákobovho vyvolenia? Mal sa stať otcom izraelského národa.

Na základe uvedených myšlienok môžeme teda hovoriť o dvoch typoch vyvolenia, ktoré Boh robí. Prvým je skutočnosť, že Boh si vyberá každého jedného človeka, aby bol zachránený a túži ho zmeniť na Ježišov obraz. Druhým typom vyvolenia je to, že Boh si vyberá rôznych ľudí na vykonanie rôznych úloh.

- **Ako na teba vplýva vedomie, že ťa Boh predurčil a vyvolil na to, aby si bol spasený? Znamená to, že o dar večného života nemôžeš za žiadnych okolností prísť?**

APLIKÁCIA

BOŽIE POVOLANIE A NAŠA ZODPOVEDNOSŤ

¹⁰Nato Mojžiš povedal Hospodinovi: Prosím, Pane, ja nie som výrečný muž; nebol som ním predtým a nie som ani teraz, keď sa rozprávaš so svojim služobníkom, lebo mám ťažkopádne ústa i jazyk. ¹¹Hospodin mu však odpovedal: Kto dal človekovi ústa a kto ho robí nemým či hluchým, vidiacim alebo slepým? Nie som to azda ja, Hospodin? ¹²Teraz chod', ja ti pomôžem hovoriť a poučím ťa, čo máš povedať. (2Moj 4,10–12)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Pri odpovedi na Božie povolanie máme slobodnú vôľu povolanie prijať alebo odmietnuť. Naša slobodná vôľa však neznamená, že Boh nás prestane volať. Táto skutočnosť sa týka nielen ponuky spasenia. Boh nám môže chcieť zveriť určitú úlohu, ale my sa môžeme rozhodnúť neriadiť sa jeho poverením.

Boh túži, aby sme boli zachránení. A rovnako túži aj po tom, aby sme pre neho urobili niečo konkrétne, čo nám chce zveriť. Božie povolanie konať určitú úlohu je súčasťou jeho plánu zachrániť nás. Tým, že konáme to, k čomu nás Boh povolal, zjavujeme vo svojom živote realitu spasenia, ktoré nám daroval. Kráľovi Saulovi bola zverená úloha panovníka Izraela. Nanešťastie, napriek povolaniu a úlohe, ktoré mu Boh dal, Saul nikdy úplne neodovzdal svoje srdce Bohu. Skutočnosť, že Boh niekoho povolá konať nejakú konkrétnu úlohu, neznamená, že tento človek sa odovzdá Bohu. Určujúcim faktorom zostáva naša slobodná vôľa. Ak nenasledujeme Božie vedenie, môžeme prísť o všetko.

Prečítaj si text 2. Mojžišova 3 a 4. Čo sa dozvedáš z týchto kapitol o Božom povolaní? Čo sa deje, keď Boh povoláva človeka vykonať nejakú úlohu?

Na Božie povolanie môžeme reagovať ako Ezdráš a Nehemiáš, ktorí išli bez otázok a spochybnovania, alebo môžeme byť ako Mojžiš, ktorý mal množstvo námietok a výhovoriek. A hoci sa Mojžiš napokon rozhodol plniť Bohom zverenú úlohu, predchádzalo tomu úsilie vyhnúť sa jej. Vyhováral sa na svoju neschopnosť či nedostatočnú autoritu – prečo by ho mal faraón brať vážne? Obával sa tiež, že ho hebrejský národ nebude počúvať a celé jeho úsilie bude márne. Okrem toho sa odvolával na nedostatočné schopnosti a skúsenosti (2Moj 4,10). A napokon veľmi jasne žiadal, aby Boh poslal niekoho iného. Napriek tomu, keď čítame celý Mojžišov príbeh, dozvedáme sa, akým mocným vodcom bol – a to aj napriek svojej slabosti a nedokonalosti. Verne plnil úlohu, ktorú mu Boh zveril.

APLIKÁCIA

- Ako súvisí tvoje vyvolenie na záchranu s povolaním k službe? Čo ti bráni v tom, aby si sa zapojil do toho, k čomu ťa Boh povolal?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Z kapitoly „Príchod Vykupiteľa“ z knihy *Proroci a králi* si pozorne prečítaj časť o prorockve o sedemdesiatich týždňoch a o jeho dejinnom naplnení (PK 697–699; PK/sk/ 370.371).

„Čas Kristovho príchodu, jeho pomazanie Duchom Svätým, jeho smrť a kázanie evanjelia pohanom – to všetko bolo v Písme presne predznačené. Židovský ľud mal prednosť, že tieto prorockvá smel pochopiť a v Ježišom poslaní poznať ich naplnenie. Kristus zdôraznil učeníkom význam štúdia prorockého odkazu. Keď hovoril o Danielovom prorockve vo vzťahu k svojej dobe, povedal: *Kto číta, nech pochopí.* (Mat 24,15) Po svojom zmŕtvychvstaní vysvetľoval učeníkom *všetkých prorokov, čo sa naňho v celom Písme vzťahovalo* (Luk 24,27). Spasiteľ hovoril ústami všetkých prorokov. *Kristov duch, ktorý bol v nich, ... vopred svedčil o Kristových utrpeniach a o sláve, ktorá po nich nasledovala.* (1Pet 1,11)“ (DA 234; TV 153)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Uvažujte o myšlienke, že Boh vás povoláva vykonať niečo, čo sa vám páči. Na základe akých princípov sa môžete utvrdiť, že konáte Božiu vôľu, nielen to, čo sa vám osobne páči? Ako si tým môžete byť istí aj v ostatných situáciách?
2. Prečítajte si Jonášov príbeh. Aká bola jeho reakcia na Božie povolanie? Čo sa môžeme naučiť z jeho skúsenosti? Ako reagoval na Božie povolanie apoštol Pavol? (Pozri Sk 9,1–20.) Pokúste sa nájsť základné rozdiely medzi postojom Jonáša a Pavla.
3. „Judáš predstavuje žalostný príbeh života, ktorý mohol Boha osláviť. Keby bol Judáš zomrel pred svojou poslednou cestou do Jeruzalema, bol by pokladaný za muža hodného svojho miesta medzi dvanástimi, ktorého strata by bola veľmi citelná.“ (DA 716; TV 500) Uvažujte o príbehu Judáša Išariotského. Bolo jeho „povolaním“ zradiť Ježiša? Ak by to tak bolo, zrejme by to voči nemu bolo nespravodlivé. Ako môžeme správne pochopiť Judáša a možnosti, ktoré mal, v protiklade k tomu, ako sa rozhodol a ako napokon skončil? Čo sa z jeho príbehu môžeme naučiť o sile slobodnej vôle v našom živote?
4. Ako môžete rozpoznať, že vás Boh povoláva vykonať nejakú konkrétnu úlohu? Ako môžete pomôcť iným rozpoznať Božie povolanie v ich živote?